

Новогусарівська гімназія
Балаклійської міської ради Харківської області

Конспект
відкритого уроку зарубіжної літератури
у 5 класі на тему
«Оскар Уайльд «Хлопчик-зірка».
Еволюція образу головного героя твору»

Підготувала Андрєєва Любов Юріївна,
учитель української мови та літератури
вищої кваліфікаційної категорії,
старший учитель

Тема. Оскар Уайльд «Хлопчик-зірка». Еволюція образу головного героя твору

Мета: формувати предметні компетентності (розглянути еволюцію головного героя казки О. Уайльда, прослідкувати причини і результати змін у характері Хлопчика-зірки); ключові (уміння вчитися: навички оцінювання культурно-мистецьких явищ, уміння виразно читати і переказувати окремі фрагменти тексту казки, визначати головну думку прочитаного, висловлювати власне ставлення до подій твору, характеризувати персонаж, оцінювати його вчинки, моральні якості, підбирати цитатний матеріал, аргументовано висловлювати власну думку, робити висновки); комунікативну: навички ефективної роботи в колективі, толерантне ставлення до думок і почуттів оточуючих; інформаційну: навички ефективної роботи з книгою, вміння знаходити потрібну інформацію, опрацьовувати, узагальнювати та презентувати її; загальнокультурну: прагнення збагатити свій світогляд, формувати загальнолюдські моральні цінності та норми поведінки, почуття любові й пошани до матері, уміння розрізняти добро і зло, співчувати, бачити прекрасне в художньому творі та в житті.

Обладнання: ілюстрації до казки, опорні схеми, сигнальні картки, мультимедійна презентація.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети уроку

Слово вчителя.

Сьогодні ми завершимо розгляд цікавої і дуже повчальної казки О. Уайльда «Хлопчик-зірка», простежимо шлях еволюції головного героя, спробуємо зрозуміти символічний зміст назви твору та знайти відповідь на запитання: «У чому справжня краса людини?» (Запишіть у зошити дату і тему уроку).

III. Мотивація навчальної діяльності

Слово вчителя. О. Уайльд порушує в казці важливі проблеми, такі як – справжня краса і потворність, добро і зло, гріх і спокута. Письменник наголошував на тому, що на кожного в житті очікують різні випробування, кожен може потрапити в багнюку заздрощів, жадібності, жорстокості, але справжня людина повинна вміти дивитися не тільки під ноги, а й на зірки. Тож зірки, які розсипав О. Уайльд у творі, – це мудрі істини, які ми повинні віднайти для себе і керуватися ними у житті.

IV. Актуалізація опорних знань

1. *Бесіда.*

- Яка казка називається літературною?
- Чим літературні казки відрізняються від народних?
- Доведіть, що твір «Хлопчик-зірка» є літературною казкою.
- Назвіть традиції народної казки у творі О. Уайльда.
- Дайте визначення поняття «конфлікт».
- У чому полягає основний конфлікт казки «Хлопчик-зірка»?

- Доведіть, що казка побудована за принципом антитези.

2. Літературний диктант «Так чи ні?» за допомогою сигнальних карток.

– Однієї дуже холодної зимової ночі з неба впала зірка, і розпочалася дивовижна історія про Хлопчика-зірку. Зараз перевіримо, як ви засвоїли зміст казки О.Уайльда. Проведемо літературний диктант «Так чи ні?» за допомогою сигнальних карток (жовта – так, червона – ні). Самооцінювання (кожна правильна відповідь – 1 бал).

№	Твердження	Відповідь
1	Коли Лісоруби йшли додому через ліс, їх обступили звірі, вимагали теплий одяг для себе	Ні
2	Лісоруби знайшли загорнуту в золотий плащ дитину	Так
3	Дружина Лісоруба дуже зраділа дитині, бо в них не було своїх	Ні
4	Красивий Хлопчик-зірка ріс гордим, жорстоким, егоїстичним	Так
5	Хлопчик-зірка запропонував прогнати брудну жебрачку із села	Так
6	Хлопчик-зірка мав золоте серце	Ні
7	Коли Хлопчик-зірка став потворним, друзі його підтримали й допомогли розшукати матір	Ні
8	Хлопчику-зірці допоміг у пошуках сліпий кріт	Ні
9	Хлопчика-зірку купив злий Чаклун	Так
10	Хлопчик-зірка отримав від Чаклуна три завдання	Так
11	Хлопчик-зірка віддав дорогоцінну монету жебраку, знаючи, що на нього чекає покарання	Так
12	Хлопчик-зірка став справедливим володарем усього міста над річкою	Так

- Отже, ви добре засвоїли зміст казки.

V. Застосування знань, формування умінь і навичок

1. Формулювання проблемного питання

– Усією своєю творчістю О.Уайльд утверджував красу в житті. Краса природи, музики, живопису, краса людини – зовнішня і духовна... У процесі роботи на уроці ми повинні визначити, які зміни відбулися з Хлопчиком-зіркою, чи став він дійсно красивою людиною. Тож перед нами - проблемне питання: «У чому справжня краса людини?», відповідь на яке ми дамо у кінці заняття.

2. Словникова робота

Деградація – рух назад, поступове погіршення, втрата певних властивостей.

Еволюція – процес зміни, розвитку кого- чи чого-небудь.

3. Асоціативний куш.

– Як звати головного героя казки? А що ви уявляєте, коли чуєте слово зірка? Які асоціації пов'язані з цією назвою?

- Чому О.Уайльд назвав героя казки Хлопчиком-зіркою?

(Хлопчик-зірка дуже красивий, але краса його холодна, він зіркового походження і дуже пишається цим)

4. Робота з текстом казки

- Зачитайте, як автор описує зовнішню красу героя. (Кучері хлопчика схожі на пелюстки золотого нарциса; губи червоніли, мов квітка; оченята виблискували, наче фіалочки біля води; тіло було білосніжним).

- Як одним словом описати зовнішність Хлопчика-зірки? (Красивий, гарний, приємної зовнішності).

- А від чого залежить духовна краса людини? (Від вчинків).

- Ми думаємо, що вродливий хлопець зіркового походження повинен мати не тільки чудову зовнішність, а й певні чесноти, адже він – посланець неба? А що ж відбувається насправді? Еволюція чи деградація?

- Користуючись підручником, виділіть словосполучення, що розповідають про вчинки героя. (Зневажав дітей лісоруба, став господарем над ними, називав слугами, кидав каміння та гнав з вулиці нужденних, знущався з тварин, любив себе, милувався...)

- Порівняйте вчинки Хлопчика-зірки та Нарциса. (Закоханий в себе, не бачить інших...)

- Яким було серце Хлопчика-зірки? (Кам'яне – тобто жорстоке, байдуже).

- Доведіть, що зовнішня краса Хлопчика-зірки не відповідає його внутрішньому світу. (Був гордовитим, жорстоким, самозакоханим, егоїстичним).

- Який найгірший, найстрашніший вчинок скоїв Хлопчик-зірка? (Відштовхнув матір)

5. Інсценізація «Зрада матері» (Алекіна А. і Єрмолаєв М.)

6. Заповнення таблиці на дошці і в зошитах «Риси Хлопчика-зірки до перетворення».

7. Продовження бесіди за змістом казки

- Як був покараний Хлопчик-зірка за те, що відштовхнув матір? (Краса його була спотворена: обличчя стало, як у жаби, а тіло вкрилося лускою, як у змії).
- Хлопчик-зірка зрікся найдорожчої людини в світі, і його зірка згасла, закам'яніла його душа, в якій не було й крихти тепла, жалю, любові. Хлопець деградує. (Знущається над природою: тваринами, птахами; знущається над бідними; зверхньо ставиться до дорослих і дітей; не поважає членів родини Лісоруба; зрікається рідної матері).

- Чи усвідомив він свій гріх? Зачитайте уривок з тексту. («Це, напевне, така мені кара за мій гріх. Адже я відмовився від рідної матері й прогнав її геть, я посоромився її і вчинив жорстоко з нею. Тепер я піду й шукатиму її по всьому світу і не знатиму спочинку доти, доки не знайду її»).
- Що вирішив зробити герой після свого перетворення? (Відшукати свою матір). Скільки років він її шукав?
- Чому в дорозі він не зустрів любові та милосердя? (З ним поводитися так само, як і він колись чинив з іншими).
- Оскар Уайльд був набожною людиною, вірив у добро, справедливість. Він використав у тексті слова з Біблії: «Кожному воздасться по справах його». Чи пов'язані слова з Біблії з тим, що сталося? Чи усвідомив хлопець, за що його покарано? (За все скоєне зло хлопчик покараний природою. А коли він починає робити добро іншим, йому теж починають допомагати. Хлопець змінюється – через страждання і випробування, через відродження душі герой стає милосердним.)

8. Фізкультхвилинка «Австралійський дощ».

В Австралії піднявся вітер (терти долоні).

Починає накрапати дощ (клацання пальцями).

Дощ посилюється (почергове плескання по грудях).

Починається сильна злива (плескання по ногах).

А ось гроза, справжня буря (тупотіння ногами).

Але що це? Буря почала вщухати (плескання по ногах).

Злива перетворюється на дощ (плескання долонями по грудях).

Рідкі краплі падають на землю (клацання пальцями).

Вщухає вітер (терти долоні).

З'являється сонечко (руки догори).

- А зараз, діти, відстежимо той шлях страждань і випробувань, який довелося пройти хлопчиківі, аби отримати прощення матері? (Пішов шукати матір, шукав довгих 3 роки, попросив пробачення у «Божих створінь», яких ображав, дорогою допоміг зайцю звільнитися з мисливської пастки, три рази віддавав монети прокаженому, вимолив на колінах пробачення у матері).

- Коли відчуття щастя переповнило груди хлопчика? (При зустрічі з матір'ю).

- Отже, що робить людину по-справжньому красивою ? (Духовна краса)

9. Виразне читання в особах уривка з казки «Друга зустріч Хлопчика-зірки з матір'ю» (с.104-105).

— Яка головна думка цього уривка?

— Чи пробачила мати синові?

— Яким володарем він став?

— Чи віддячив він своїм названим батькам?

VI. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО

1. Колективне відслідковування шляху духовного очищення Хлопчика-зірки

1. Зрозумів свою провину, свій гріх.

2. Вирішив знайти матір.

3. Відчув себе самотнім; стало дуже важко на душі; заплакав гіркими сльозами.

4. Став просити пробачення у всіх Божих створінь.

5. Терпів приниження, образи від людей.

6. Шукав матір, до крові збиваючи свої босі ноги об гостре каміння.

7. Звільнив бідне Зайченя від пастки мисливця.

8. Пожертвував собою задля прокаженого.

9. Навколішках випросив у матері пробачення.

10. Став милосердним і справедливим до всіх володарем.

11. Лісорубові та його дружині послав багато дорогих подарунків, а дітей зробив вельможами.

12. Нікому не дозволяв він поводитися жорстоко з птахами й звірами і вчив усіх любові, добра та милосердя.

2.- Які нові риси характеру притаманні Хлопчику-зірці?

(Чуйний, співчутливий, справедливий, милосердний, вдячний, добрий). *(Запис у таблицю)*

3. Визначення ідеї казки «Хлопчик-зірка».

— Яку ж основну думку утворює автор у казці? З якою метою?

Ідея: люди повинні бути добрими, милосердними, справедливими, шляхетними, повинні допомагати один одному.

4. Пошук відповіді на проблемне питання

- Що зробило Хлопчика-зірку по-справжньому красивим? (Добрі вчинки. Так, його душа очищається, відроджується через страждання і випробування).
- Чи легким був шлях до духовного очищення? Назвіть сходинки духовного очищення (1 - страждання, 3- каяття, 4 - терпіння, 5 - милосердя, 6-добро).
- У чому ж найбільша цінність життя? (У добрих вчинках)
- Як ви розумієте назву твору?
- У чому ж справжня краса людини? (Відповіді учнів)

VIII. Підсумок уроку

1. «Мікрофон»

- Чого вас навчає ця казка?
- Чи можна сьогодні зустріти людей із зірковою хворобою? Що потрібно робити, щоб не захворіти на цю хворобу?
(Бути щирим; любити батьків і поважати людей; не вважати себе кращим за інших; не ставитися зверхньо; не бути егоїстом; не заздрити тощо).

3. Слово вчителя

- Діти, намагайтеся завжди в житті робити добро, бути чесними, співчутливими, милосердними. Любіть батьків, бо це найдорожчі люди. Хочу звернутися до вас словами вірша М.Луківа:
Не зобидь ні старця, ні дитину,
Поділись останнім сухарем.
Тільки раз ми на землі живем,
У могилу не бери провину.
Зло нічого не дає, крім зла.

Вмій прощати, як прощає мати.
За добро добром спіши воздати.
Мудрість завше доброю була.
Витри піт солоний із чола
І трудись, забувши про утому.
Бо людина ціниться по тому,
Чи вона зробила, що могла,
Скільки сил у неї вистачало,
Щоб на світі більше щастя стало!

ІХ. Домашнє завдання

(Виконати одне завдання на вибір)

Написати твір «Яку людину я вважаю справді красивою»
або скласти кросворд до казки О.Уайльда «Хлопчик-зірка»

Використані джерела:

1)https://blogwhitelajovnir.blogspot.com/p/blog-page_53.html

2)<https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-za-temoyu-oskar-uayld-hlopchik-zirka-evolyuciya-obrazu-golovnego-geroya-193718.html>